Nr. 294. w Czwartek dnia 15. Grudnia 1864.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ¼ szerokości przyjmują się tylko w Expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Londyn, 14 Grudnia. — Reutera Office donosi z Konstantynopola, że porta otomańska przyjęła wniosek wielkich mocarstw względem utworzenia komisyi celem wykonywania dozoru międzynarodowego nad policyą dunajową.

Z Nowego Jorku donoszą pod d. 2 Grudnia, że unioniści odparli napaść jenerała konfederackiego Hooda na Schofielda, który stał we Franklinie. Schofield potem cofnął się do Nashville. Spodziewają się nowej bitwy. Richmond Examiner dowiaduje się, że jenerał Scherman przekroczył rzekę Oconnce i stanie nad brzegiem morskim. Jenerałowie Beauregard i Johnstone znajdują się w Auguście, gdzie się zbierają konfederackie siły.

Z Meksyku donoszą, że wojska francuskie obsadziły Mazatlan, który juaryści opuścili i że juarestoski jenerał Alvarez, pobiwszy wojsko cesarskie, wyruszył przeciw Acapulco.

Bern, 14 Grudnia. — Rada narodowa postanowiła odroczyć kwestyą flagową aż do posiedzenia w Lipcu roku przyszłego i polecić radzie związkowej, aby w tym czasu przeciągu układała się z państwami morskiemi o zabezpieczenie Szwajcaryi prawa flagowego.

Altona, 14 Gruduia. — Gazeta szlezwicko-holsztyńska donosi, że uuiwersytet z Kielu przesłał oświadczenie do komisarzy cywilnych austryackich i pruskich, w którem uznając ich jako rząd tymczasowy kraju, zastrzega sobie prawo oświadczenia się przeciw uroszczeniom sukcessyjnym wielkiego księcia oldenburgskiego, a za prawami księcia prawnego, księcia Fryderyka VIII.

Hamburg, 14 Grudnia. — Hamburger Nachrichten donoszą z Paryża, że Hiszpania postanowiła wystąpić stanowczo przeciw Peru. — Powstanie na St. Domingo znów się wzmogło.

Nie potwierdza się wiadomość o wyjeździe posła włoskiego Nigry do Turynu.

Hamburg, 15 Grudnia — Z Kopenhagi donoszą, że landsthing poparł ministerstwo, przyjąwszy propozycyą rządową względem ograniczenia konstytucyi listopadowej. Odrzucono wniosek Tscherninga względem zniesienia konstytucyi listopadowej i rady państwa. Minister skarbu zagroził rozwiązaniem volksthingu, gdyby w połączonej komisyi rady państwa opozycya duńska nadejderska volksthinga miała odnieść zwycięstwo. Przywołano potem do porządku Orlę Lehmana, który wystąpił przeciw ministerstwu, wyrzucając mu jego napaść na wolność ludu.

Berlin, 15 Grudnia. — Najj. Pan raczył nadać: jenerał majorowi Schleglowi, dowódzcy 9 brygady pieszej i jenerał majorowi Fliesowi dowódzcy skombinowanej brygady kawaleryi, miecze do orderu orła czerwonego 2 klasy z dębowem liściem; jen. lekarzowi Dr. Langenbeckowi, przy sztabie lekarskim armii order królewskiej korony 2 klasy z mieczami na białej wstążce; jeneral porucznikowi Tuemplingowi, dowódzcy 5 dywizyi pieszej, krzyż komturów orderu królewskiego domu Hohenzollerów.

Berlin, 14 Grudnia. — Constitutionnel rozwodzi się obszernie nad kopalniami węgla, które ofiarowano rządowi francuskiemu do exploatacyi. Kopalnia ta ma długości 40, szerokości 14 kilometrów, rocznie dobywa się 60 milionów centuarów; która liczba może być podwojoną, bez obawy, aby się przez to przez parę set lat nie wyczerpały kopalnie. Węgiel lepszym jest od belgijskiego a tylko o 1 procent od newcastelskiego, jak to okazało doświadczenie przedsięwzięte z rozkazu jednego rządu niemieckiego. Co się zaś tyczy stacyi okrętowej, o której równocześnie jest mowa, chodzi o punkt nad brzegiem morza północnego, o wyborny port naprzeciw Helgolandu. Węgle mają tam być składane, a przewóz ich z kopalni do tej stacyi ma kosztować 50 centimów za 100 kilometrów. Wspomniano tylko o kopalni saarskiej, do której odnosi się zbicie wiadomości w Nordd. Allg. Ztg, aby okazać wyższość węgla w mowie będącego, nad saarskim. Dalej mówi Constitutionnel, że układy o nabytek tych kopalni w najlepszem się toczą. Mimo tych napomknień Constit., trudno się domyślić, gdzie leżą te kopalnie węgla taniego, a co się tyczy stacyi okrętowej być może tylko port hanowerski Emden.

— Traktat handlowy zawarty między Francyą i Prusami w niektórych punktach został zmieniony, dogodniejsze stanowiąc warunki dla obu stron, a nawet dla państw średnich; na późniejsze stosunki z Austryą niemiano żadnego względu, gdyż koncesye dla Austryi dotyczyłyby całej reformy taryfowej, na którą Francya przystać niemoże.

— Sąd stanu odbywa codziennie posiedzenia, aby ukończyć wyrok w sprawie Polaków, ponieważ ma być ogłoszony w d. 23 b. m.

Królewiec, 11 Grudnia. — Dziś obejrzał rz. komisarz kolej świeżo zbudowaną z Królewca do Piławy i znalazł ją wybornie ukończoną. W skutek tego upoważnioną została dyrekcya tej kolei do przeprowadzenia po niej pociągów towarowych.

Essen, 10 Grudnia. — Ludność naszego powiatu ogromnie się wzmogła od r. 1861 i to o 19,000 głów, tak że powiat nasz liczy 94,000 dusz, a na kwadratową milę przypada 25,000 mieszkańców.

— Wedle nowej regulacyi podatku gruntowego W. Księstwo Poznańskie zamiast dotychczasowych 324,608 tal. płacić ma 726,367 tal., a zatem rocznie blisko pół miliona talarów więcej jak przed uregulowaniem. Natomiast Szląsk będzie płacił przeszło 200,000 tal. mniej jak dawniej, a Westfalia takoż przeszło 100,000 tal. mniej; wszystkie inne prowincye państwa pruskiego będą płaciły więcej.

— Prowadzim dzisiaj dalej przerwaną wczoraj mowę obrońcy profesora dr. Gneista:

Polityczny sposób zapatrywania nie troszczy się o działania, które ponieważ dojrzały w stały zamiar, podpadają prawu karnemu, ale zawdy argumentuje de lege ferenda, zawdy o opiniach, interesach, dążnościach — czy za czy przeciw. Ze stanowiska politycznego rzeczywiście można to, co mamy przed sobą, uważać za przedsięwzięcie, narodowości niemieckiej i państwu pruskiemu szkodliwe, w dalszych skutkach nieprzyjazne. Można mieć stałe przekonanie, że interesy Rosyi i Prus w posiadaniu niegdyś polskich prowincyi są zupełnie też same. Można mniemać, że liczna emigracya rozmaitych narodowości złączona z ogólną dążnością do zmienienia karty Europy wedle ras ludowych, niebezpieczna jest dla porządku publicznego istniejącego.

Z politycznych punktów widzenia to, co się dzieje dla przywrócenia Polski, widzi się rzeczywiście być solidarnem. Walcząc przeciw usiłowaniom nam niebezpiecznym nigdy nie rozróżniamy dokładnie, czy to, przeciw czemu walczymy, przypada razem wedle czasu, miejsca, osób. Jeżeli Polaków uważamy za żywioł nam nieprzyjazny, to we wszystkiem, co A. lub B. powiedział, na co się umówił, co przysposobił, uznajemy coś w gruncie jednolitego, czy się działo w Warszawie lub Poznaniu, w Londynie lub Paryżu, w roku 1860 czy 1863, w roku 1848, 1846 czy 1830 albo i jeszcze rychlej. Dla przeciwników politycznych nawet zmarłe osoby i generacye są solidarne. Jeżeli przeciwieństwo narodowe jeszcze przyłączy się do gwałtownego kierunku politycznego stronnictwa, krok za krokiem przychodzi się do tego, że nietylko wzbierające i odpływające fale świata europejskiego uważa się za morze rewolucyjne, ale jeszcze wiele szczególniej bierze się rewolucyą za toż samo co Polaków; Żydów i Francuzów.

Równie nieprzebierając polityka konstatuje fakta. Wszystko co z tamtej strony drukowano, napisano, mówiono, tworzy całość przeciwko której trzeba walczyć, która w każdej części widzi się wiarygodną, ponieważ jest jednolitą w tem, przeciw czemu przy niej właśnie walczymy.

Lecz im więcej taki kierunek stronnictwa mniema się w państwie być uprawnionym, silnym i wpływy posiadającym, tem więcej usiłuje także sprawiedliwość shołdować temuż samemu zapatrywaniu. Z kadżem powodzeniem rośnie namiętność takich usiłowań, które tak samo jak wszelkie przeciwieństwo czuje się być solidarnem. Kto nie za nami, ten przeciwko nam, wołają także na sędziego. I dla tego po rozpoczęciu rządów stronnictwa w państwie rychło przychodzi czas, gdzie też mierzą sposób

myślenia sędziów wedle łatwości z jaką sędzia wierzy, co stronnictwo polityczne poczytuje za powszechnie wiadome, i wedle łatwości z jaką urząd sędziowski umie prawa na działania zbrodnicze napisane obracać, przeciw działaniom niebezpiecznym lub niemile widzianym. Wprawdzie przychodzi czas, gdzie wszystko się przewraca, o czem nigdy nie myśli polityczna opinia stronnictw — gdzie nadużyta władza sądowa i policyjna przeciw tym się obraca, co dotąd wyłącznie za dobrze usposobionych uchodzili.

Tylko stała władza państwowa posiada pogląd szeroki, który zdoła obliczyć z góry uderzenie i znów odbicie, który jedno i drugie z góry łagodzi, interesom wstrętnym, narodowym i społecznym, które przecież mają istnienie niezagładzone, zapewnia pole działania odmierzone, i trzyma państwowy przymus i karę w szrankach, którym teraz prześladowana część jako ta, która później będzie prześladowała, musi przyznać tož samo jus aequum, które jej broniło, gdy była częścią słabszą a prześladowaną.

Takie jest przeznaczenie sądów. One mają i powinny przeciwieństwo polityczne szanować i bronić go nawet w tym zakresie działania, którego osobiście ani dzielą ani też pochwalają; one bowiem reprezentują sumienie i dalej widzący rozum prawodawcy.

Pełnienie tego trudnego powołania dawniej ułatwiały sędziemu prawne reguły dowodzenia. Ow przymus niewolący sędziego odrzucać i puszczać mimo dowody wedle przecięciowych reguł doświadczenia niepewne, — stałe, wprawdzie też i ścieśniające reguły dowodzenia, — ten potężny szaniec przeciwko politycznej łatwowierności opinii stronnictw, złamało nowe prawodawstwo. Rozważenie sędziego na urzędzie włada dziś nad dowodem winy bez wszelkich szranków, okrom sumienia urzędnika. Każdy, choćby nieprawnik, wie, że w wyroku mającym się wygotować, idzie jedynie o to, by wymienić pewną liczbę tak nazwanych dowodów jakiegokolwiek rodzaju, exerpować je lub scharakteryzować, a na końcu dodać zamknięcie ogólne:

a zatem sąd przyjmuje, że....

Królestwo Polskie.

— Korespondent do Danz, Ztg w ten sposób przedstawia polityczny stan rzeczy w Królestwie Polskiem: Uwięzienia i odstawy do cytadeli trwają nieustannie, i jakkolwiek w ostatnich czasach uwolniono niektórych więźninów dla zupełnego braku dowodów, to wszelako nałożono na nich kontrybucye nieraz niedouwierzenia wysokie; niektóre dochodzą do 15,000 rs. I deportacye w Sybir nie ustają, chociaż liczba ofiar skazanych na wygnanie nie jest już tak wielką jak dawniej. Przed 4 dniami znów wyszedł z cytadeli świeży transport więźniów z 63 złożony osób, drogą żelazną warszawsko petersburgską do Pskowa, zkąd nieszczęśliwych piechotą śród mrozów i śnieżnych zawiei popędzą dalej w stepy Sibiru. Samowola i bezprawia policyjne także dotąd nie ukrócone. I tak przed kilku dniami aresztowano 2 siostry, córki tutejszego obywatela, znanego i poważanego powszechnie, na chwilę przed rozpoczęciem koncertu na cel dobroczynny, w którym obiedwie miały występować. Jedynem przestępstwem, jakie im narzucono, było to, że nie chciały występować w jednym z wieczorów muzycznych, który dyrektor tutejszego konserwatoryum p. Apolinary Kątski zwykł urządzać dla hr. Berga i towarzystwa moskiewskiego. Obiedwie panienki przez 3 dni trzymano w areszcie policyjnym; a wypuszczając je nareszcie na wolność, surowo je napomniano, aby na inny raz nie udawały choroby, gdy chodzi o spełnienie życzenia JWbrabiego namiestnika, podczas gdy dobrem cieszą się zdrowiem, ile razy wypadnie im śpiewać na cel dobroczynny.

Dotychczasowy więc konsul angielski w Warszawie p. Withe, znany z swych sympatyi dla sprawy polskiej, opuszcza Królestwo udając się do Gdańska w charakterze konsula jeneralnego. P. Withe przepędził kilka lat swej młodości na dworze książąt Czartoryskich w Puławach.

Galicya.

Kraków, 11 Grudnia. — Sąd wojenny austryacki w Krakowie skazał 20 letniego ucznia uniwersytetu Alfreda Szczepańskiego na 18 lat ciężkiego więzienia, przyjmując iż był naczelnikiem miasta i organizatorem głównym gwardyi krakowskiej.

Do Fremdenblatt piszą: »Z zapadłych tu w najnowszym czasie wyroków mogę wam dziś przytoczyć następujące: Strzesiński i Mikulski za zbrodnią naruszenia publicznej spokojności, obaj na 6 miesięcy więzienia z wliczeniem więzienia śledczego; Figwar za zbrodnią zaburzenia publicznej spokojności na 4 miesiące więzienia z wliczeniem 4 miesięcy więzienia śledczego. Pani J... żona tutejszego kupca, który zarazem posiada handlową filią w Tarnowie, uwolnioną została z braku dowodów. Pani ta znajdowała się podczas śledztwa na wolności, oskarzono ją o wysłanie do Tarnowa przyborów drukarskich w celach rewolucyjnych. Ponieważ nie można jej było dowieść prawnie, że uczyniła to na rozkaz rządu narodowego, więc ją sądy uwolniły. Tarnowski księgarz, u którego tę drukarnią zabrano, oświadczył, że czcionki otrzymał od pewnego redaktora krakowskiego, z wezwaniem wydawania dziennika. Z tego powodu cytowały sądy wojenne wszystkich tutejszych redaktorów i przesłuchiwały ich w tej sprawie. Jak się okazało, żaden z redaktorów, a mianowicie z redaktorów zapowiedzianego podówczas Wieku, który poszukiwał drukarza, nie był w tym celu w Tarnowie. Księgarz ów znajduje się w śledztwie. Bliskie ukończenia są śledztwa przeciw aptekarzowi Aleksandrowiczowi, który także przez pewien czas fungował jako rewolucyjny naczelnik miasta, i niejakiemu Grzybskiemu, który pod pseudonimem »dr. Schwammerl« działał jako emisaryusz.«

Stanisława hr. Tarnowskiego, skazanego przez sąd wojenny lwowski na 8 lat więzienia, wywieziono zeszłego tygodnia ze Lwowa do Ołomuńca. Hr. Tarnowski skazany był pierwotnie na 8 lat ciężkiego więzienia, ułaskawiony został jednak na tyleż lat więzienia lekkiego.

Dnia 6 bm. wywieziono ze Lwowa pociągiem wieczornym 7 powstańców, z tych 2 na internowanie a 2 za granicę państwa; gdzie resztę, nie wspomina w Lemb. Ztg., z której wiadomość tę wyjmujemy.

Włochy.

Aby zająć umysły włoskie, wynalazł Napoleon konwencyą wrześniową i przeniesienie stolicy włolskiej z Turynu do Florencyi. Są to dwie operacye nie lada i spodziewa się cesarz że zajmie umysły przez dwa lata. Co potem, to kłopot przyszłości. Senat nakoniec włoski przemówił w d. 9 Grudnia ostatnie słowo nad przeniesieniem stolicy po trzech miesiącach i przyjął je głosami 134 przeciw 47. Pierwsza faza idei napoleońskiej ukończona, jakkolwiek z mów włoskich mężów stanu wydarły się dalej sięgające plany, aniżeli je idea napoleońska zakreśliła. Czas przecie wszystko koi i pochlebia sobie Drouyn, że i kwestyą włoską w swe ramy owładnie i zatamuje prądy włoskie, któreby Francyą mogły zapędzić w sieci europejskie, których całemi siłami unika. Jest to sztuka napoleońska, w Europie utrzymywać pokój słowami, a zbierać laury wojenne na krańcach świata. Pekin, Yeddo, Meksyk, Algier doświadczyły broni francuskiej, gdy Europa jeno not dyplomatycznych. Epizody wypraw na Krym i Włochy spełzy bez skutku na losy świata, jak pełzną błędniki na błotach. Ale dzisiejszej Francyi materyalnej dosyć na tem i wie podobno o tem piastun idei napoleońskich.

Kronika miejscowa.

Poznań, 14 Grudnia. — Posener Ztg. pisze: W d. 13 bm. po południu udali się urzędnicy policyjni do mieszkania byłego tłómacza przy sądzie powiatowym Śniegockiego, którego już wieczorem dnia poprzedniego tj. 12 bm. aresztowano. Po otworzeniu jego pomieszkania przez ślusarza, znaleziono oprócz broni, luf, zamków i opraw, warsztat do broni robienia ze wszystkiemi narzędziami, które też zabrano na policyą. Ze znalezionych tam pism ma się pokazywać, że skonfiskowane przedmioty zostawały w stosunku z powstaniem w Polsce.

— Dobra rządowe Duszniki, a mianowicie folwarki Sękowo i Ludowo wydzierżawiono za 4,125 tal. Następnego dnia miano przyjmować ofertę za same Duszniki. Za całe dobra dawniej płacono dzierżawy tylko 2500 tal.

Wiadomości literackie.

Poznań. — Wyszedł »Ziemianina« nr. 50 i zawiera: zatrucie owiec w latach mokrych. Józef Niedolewa. O użyciu wałka L. Dąbrowski. Nawóz Mosselmanna. Jarzębowski. Lekarstwo przeciw zarazie bydła Kilka wiadomości o mleku. Pracownia rolniczo-chemiczna: 147. Panu W. B. w Świątkowie pod Janówcem. Rozmaitości: O czyszczeniu powietrza. Środek przeciw molom. Doniesienie literackie: Dziennik Rolniczy nr. 22.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 15. Grudnia 1864.

Żyto (węcpel po 25 szefli) trzyma się. Wypowiedziano 50 węcpli. Na Grudzień $29^{1}/_{3}$ list. $^{1}/_{4}$ pien., na Grudzień Styczeń 1865 $29^{1}/_{3}$ list. $^{1}/_{4}$ pieu., na Styczeń Luty $29^{1}/_{2}$ list. $^{1}/_{3}$ pien., na Luty Marzec $29^{2}/_{3}$ pł. i pien., na Marzec Kwiecień —, na wiosnę $30^{7}/_{12}$ list. $^{1}/_{2}$ pien.

Okowita (beczka 8000 proc. Trallesa) trzyma się lepiej. Wypowiedziano 6000 kwart. Na Grudzień 12 list. i pien., na Styczeń 1865 $12^{1}/_{8}$ list. i pien., na Luty $12^{1}/_{4}$ list. $^{1}/_{6}$ pien., na Marzec $12^{1}/_{3}$ list. i pien., na Kwiecień $12^{7}/_{12}$ list. i pien., na Maj $12^{3}/_{4}$ list. i pien.

Wiadomości handlowe.

Berlin, 14. Grudnia.

Pszenica 45—55 tal.

Żyto na Grudzień $33^{3}/_{8}$—$^{1}/_{2}$ tal., Grudzień Styczeń $33^{1}/_{4}$—$^{3}/_{8}$ tal., na wiosnę $33^{3}/_{4}$—$^{7}/_{8}$ tal., na Maj Czerwiec $34^{5}/_{8}$—$^{3}/_{4}$ tal., na Czerwiec Lipiec $35^{3}/_{4}$ tal., na Lipiec Sierpień $36^{1}/_{2}$ tal.

Jęczmień wielki i mały 27—32 tal.

Groch do gotowania 42—50 tal.

Groch na pastwę 42—50 tal.

Oléj rzepiowy na Grudzień i Grudzień Styczeń $11^{1}/_{12}$ tal., na Kwiecień Maj $12^{7}/_{12}$ tal.

Okowita na Grudzień i Grudzień Styczeń $12^{19}/_{24}$—$^{5}/_{6}$ tal., na Styczeń Luty $12^{7}/_{8}$ tal, na Luty Marzec $13^{1}/_{12}$ tal., na Kwiecień Maj $13^{23}/_{24}$ tal., na Maj Czerwiec $13^{17}/_{24}$ tal., na Czerwiec Lipiec 14 tal.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 14. Grudnia 1864.	Stopa pCt.	Na pr. kuran papierami.	Na pr. kuran gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna. . . .	$4^{1}/_{2}$	—	$101^{1}/_{4}$
„ z roku 1859.	$4^{1}/_{2}$	—	$105^{7}/_{8}$
„ z roku 1856.	$4^{1}/_{2}$	—	$101^{3}/_{4}$
„ z roku 1853.	4	—	97
Obligi długu skarbowego	$3^{1}/_{2}$	—	$90^{7}/_{8}$
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj .	$3^{1}/_{2}$	—	89
dito miasta Berlina.	$4^{1}/_{2}$	—	$102^{1}/_{4}$
dito „	$3^{1}/_{2}$	—	$87^{5}/_{4}$
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	$3^{1}/_{2}$	—	$86^{3}/_{4}$
dito dito	4	—	$98^{3}/_{8}$
dito Pruss Wschodnich . .	$3^{1}/_{2}$	—	$83^{1}/_{2}$
dito Pomorskie	$3^{1}/_{2}$	—	$86^{1}/_{2}$
dito dito	4	—	98
dito W. X. Poznańskiego .	4	—	—
dito W. X. Poznańskiego .	$3^{1}/_{2}$	—	—
dito W. X. Pozn. (nowe). .	4	$94^{3}/_{4}$	—
dito Szląskie	$3^{1}/_{2}$	—	$92^{1}/_{2}$
dito Pruss Zachodnich. . .	$3^{1}/_{2}$	—	$83^{1}/_{2}$
Bilety rentowe Poznańskie	4	$94^{3}/_{4}$	—
Obligacye miejskie II. Em. Pozn. . .	4	—	—
Obligacye prowincyalne Poznańskie .	5	—	—
Papiery banku prow. Poznańskiego .	—	$98^{1}/_{2}$	—
Louisdory	—	—	$110^{5}/_{8}$
Akcye kolei żelazn. Starogr. Pozn. .	4	—	99